

Szakmai beszámoló

NKA 209108/00041

P80 Tatárjárás konferencia

2022. szeptember 21-23., Lakitelek

2022. szeptember 21-23. között a Kecskeméti Katona József Múzeum szervezésében zajlott le Lakiteleken, a Hungarikum Liget területén a „P80 – Tatárjárás” című konferencia. A 3 napos rendezvény anyagi háttérét az **Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, Nemzeti Kulturális Alap Múzeumok Kollégiumához** benyújtott pályázat mellett, a Múzeum saját bevételei terhére történő finanszírozás biztosította.

Még 2011-ben a Bács-Kiskun Megyei Múzeumi Szervezet keretében került megrendezésre a „Tatárjárás konferencia”, mely célul tűzte ki a tatárjárás régészeti vonatkozásainak aktuális állapotfelmérését. A szakmai találkozó, valamint az arra épülő, 2014-ben megjelent „*Carmen Miserabile*” kötet nyilvánvalóvá tette, hogy a tatárjárás régészetében mérföldkőhöz érkezett a tudomány, jelentős távlatokat mutatva e szakterület fejlődése számára. A Kiskun Múzeumban rendezett konferencia óta eltelt egy évtized, és ezen időszakban a tatárjárás régészete – a 2011. évi tanácskozás sikerének is köszönhetően – túlzás nélkül forradalmi változáson ment keresztül. Kutatócsoportok, intézmények, régész kollégák és egyéb társtudományok szakemberei jelentős eredményeket értek el a tatárjárás vizsgálatában. Ezért, a bő évtizeddel ezelőtti konferencia eredményeiből kiindulva úgy véltük, hogy szükséges egy újabb tematikus konferencia megrendezése.

Az ülés a Kecskeméti Katona József Múzeum szervezésében jött létre, szakmai együttműködő partner volt „*A tatárjárás Magyarországon és a mongol bódítás eurázsiai összefüggései*” című projekt (NKFIH no. K-128880) vezetője, prof. dr. Laszlovszky József régész. Dr. Pálóczi Horváth András régész 80. születésnapjának tiszteletére magyarországi és határon túli kutatók gyűltek össze és mutatták be az 1241-42-es tatárjáráshoz kapcsolódó, legújabb kutatási eredményeiket. A három napos eseményen az érdeklődők közel 40 tudományos előadást hallgathattak meg, melyekből megismerhették a természettudományos, régészeti, történeti és nyelvészeti vizsgálatok újdonságait. Az előadások többsége régészeti irányú volt, de a többi társtudomány napra kész eredményei is elhangzottak.

Az előadói névsor is bizonyította, hogy milyen szerteágazó tudományos lehetőségeket rejt magában a tatárjárás témája. Múzeumok, egyetemek, intézetek kiváló és neves szakemberei mellett a fiatalabb generáció is helyt kapott. Az elhangzott előadások minősége és az új adatok mennyisége alapján is kijelenthető, hogy a legsikeresebb és valaha volt legnagyobb, Tatárjárás tematikájú konferencia lett lebonyolítva Lakiteleken, a Kecskeméti Múzeum munkatársai szervezésében.

A rendezvényen az előadókön kívül számos kutató, egyetemi hallgató vett részt, összesen mintegy 90 személy.

A tudományos tanácskozás második napján a résztvevők szakmai kirándulás keretében meglátogatták a szanki Kiskun Emlékhelyet, valamint a tázlári Pusztatemplom mellett kialakított emlékhparkot. E két helyszínen a tematikához szervesen illeszkedő tatárjárás kori erődítmények feltárásáról, a rekonstrukció lehetőségeiről folyt szakmai eszmecsere.

A 80 éves Pálóczi Horváth András köszöntésén hagyományos ázsiai hangszereken Zsirmik István pálmonostori népzeneész, a pszichedelikus, lélekre ható népzenei zenét játszó Yenisei együttes alapítója adott rövid előadást.

A téma iránt érdeklődők a Kecskeméti Katona József Múzeumban vásárolhatják meg a Carmen Miserabile című kötetet, mely a 2011-ben megrendezett kiskunfélegyházi konferencia résztvevőinek írásait tartalmazza. Az lakiteleki konferencián elhangzott előadásokhoz kapcsolódó tanulmányok várhatóan 2023-24-ben jelennek meg a Carmen Miserabile 2. című tanulmánykötetben.

Dr. Rosta Szabolcs

<https://24.hu/tudomany/2022/10/08/tatarjaras-harc-erod-szank-tazlar-szentkiraly-tortenelem-regeszet/>

<https://www.facebook.com/kecskemetimuzeum>

Dr. Pálóczi-Horváth András

Pálóczi Horváth András
80. születésnapja tiszteletére

Tatárjárás konferencia

Lakitelek - Hungarikum Liget
2022. szeptember 21-23.

Program

2022. SZEPTEMBER 21., SZERDA

9.00 – 9.45 Regisztráció

9.45 – 10.00 Köszöntő

Szekcióelnök: Dr. Pálóczi Horváth András

10.00 – 10.20 Dr. Laszlovszky József: A tatárjárás régészete

10.20 – 10.40 Dr. Nagy Balázs: A tatárjárás az újabb nemzetközi szakirodalomban: Mi történt az elmúlt évtizedben?

10.40 – 11.00 Dr. Pusztai Tamás – Bodnár Tamás: Hogyan járult hozzá az Árpád-kori településhálózat kutatása a Muhi csata rekonstrukciójához?

11.00 – 11.20 **szünet**

11.20 – 11.40 Dr. habil. F. Romhányi Beatrix DSc: A tatárjárás pusztításának nyomai – rövid és hosszú távú következmények

11.40 – 12.00 Bernert Zsolt – Buzár Ágota – Dr. Csornay Boldizsár: A tatárjárás kori horizont ember-tani anyagának értékelése

12.00 – 12.20 Dr. Kiss Andrea: Időjárás, középkori kis klímaoptimum – és a Tatárjárás

12.20 – 12.30 vita

12.30 – 13.30 **Ebéd szünet**

Szekcióelnök: Nagy Szabolcs Balázs

13.30 – 13.50 Dr. Szórényi Gábor – Miskolczi Melinda: Egy tatárjárás kori áldozat Ócsanálósról.

13.50 – 14.10 Dr. Kertész Róbert: A mongol invázió nyomai Szolnokon

14.10 – 14.30 Dr. B. Szabó János - Terei György - Gálvölgyi Orsolya - Szolnoki Tamás: A tatárjárás régészeti és történelmi emlékei a főváros területéről

14.30 – 14.50 **szünet**

14.50 – 15.10 Dr. Rácz Tibor Ákos: A tatárjárás lelethorizontja Pest megyében

15.10 – 15.30 Dr. K. Németh András: A tatárjárás régészeti emlékei Tolna megyében

15.30 – 15.50 Dr. Rosta Szabolcs: A tatárjárás régészeti horizontja a Kiskunságban

15.50 – 16.10 **szünet**

Szekcióelnök: Dr. Ringer István

16.10 – 16.30 Dr. Kiss-Biró Gyöngyvér: A kétszer meglelt kincs – Kopáncs-pusztá

16.30 – 16.50 Dr. Tóth Csaba: A tatárjárás kori lelethorizont lehetséges értelmezései

16.50 – 17.10 Nagy Balázs: Észrevételek és értelmezési lehetőségek az 1241/2. évi kincshorizont lemezpénzei kapcsán

17.10 – 17.30 **szünet**

17.30 – 17.50 Dr. habil. Kálnoky-Gyöngyösi Márton DSc: Régi kérdések – régi és új válaszok a 13. század első felének magyar pénzveréséről

17.50 – 18.10 Dr. habil. Körmendi Tamás: A H69 denár keltezésének problémája: régebbi és újabb ervek és ellenérvék

18.10 – 18.30 Ujszászi Róbert: A magyar lemezpénzek datálásának sarokpontjai – régi és új nézőpontok

18.30 – 18.50 vita

18.50 – 19.20 szállás elfoglalás, szabad program

19.20 – 20.40 **Vacsora**

21.00 – 22.30 **Borkóstoló**

Pálóczi Horváth András
80. születésnapja tiszteletére

Tatárjárás konferencia

Lakitelek – Hungarikum Liget
2022. szeptember 21-23.

Program

2022. SZEPTEMBER 22., CSÜTÖRTÖK

08:00 – 09:20 Reggeli

Szekcióelnök: Dr. Horváth Ferenc

09:20 – 09:40 Dr. habil. Feld István: Várak és erődített helyek a tatárjárás előtt, alatt és után – kronológia, forma és funkció

09:40 – 10:00 Buzás Gergely: Korai kővárak és a tatárjárás: Eger és Visegrad példája

10:00 – 10:20 Dr. Mordovin Maxim: Sánctörök a 13. században

10:20 – 10:40 szünet

10:40 – 11:00 Gallina Zsolt – Gulyás Gyöngyi: Tartarosz Tázláron – Pokoljárás a Kiskunságban.

11:00 – 11:20 Pánya István – Csendes Dominika – Görög Vilmos – Bús Bence: Tatárjárás kori erődítés Kelebián

11:20 – 11:40 Dr. Hatházi Gábor – Kovács Lóránd Olivér: Árpád-kori cinterem-erődítések nyomai Perkatán (Fejér megye)

11:40 – 12:00 Dr. Rosta Szabolcs – Pánya István: A középkori templomokat övező körárok kérdése – tatárjárás kori védműrendszer az Alföldön

12:00 – 12:20 vita

12:20 – 13:20 Ebéd szünet

13:30 – 17:30 kirándulás / szabad program

Szank – Kiskun Emlékhegy 54 km (1 óra), Tázlár – 16 km (15 perc)

Szekcióelnök: Dr. Mészáros Orsolya

17:30 – 17:50 Rózsa Zoltán – Adamek Péter: Újabb gondolatok a tatárjárás kori állatalakos gyűrűkről

17:50 – 18:10 Kotán Dávid: A háború gépezetei: ostrom- és védelmi szerkezetek a tatárjárás idején

18:10 – 18:30 Dr. Major Balázs – Németh Veronika: Egres monostora a 13. században, építéstörténeti adatok és a mongol támadás nyomai

18:30 – 18:50 Dr. habil. Wolf Mária: A tatárjárás régészeti emlékei az abaujvári ispansági várban.

18:50 – 19:00 vita

19:00 – 20:30 Vacsora

20:30 – Dr. Pálóczi Horváth András köszöntése

21:30 – Tűzgyűjtás

Pálóczi Horváth András
80. születésnapja tiszteletére

Tatárjárás konferencia

Lakitelek - Hungarikum Liget
2022. szeptember 21-23.

Program

2022. SZEPTEMBER 23., PÉNTEK

08:00 – 09:20 Reggeli

Szekcióelnök: **Dr. Tomka Gábor**

09:20 – 09:40 Prof. Dr. Takács Miklós DSc: „De hol vannak itt a kunok?” – Egy bográcskutató megjegyzései

09:40 – 10:00 Vargha Maria: Középkori ötvöskészlet Nadudvar határából

10:00 – 10:20 Berek Veronika: A Magyarország területén előkerült limoges-i eredetű keresztek és egyéb fémtárgyak kapcsolata a tatárjárással

10:20 – 10:40 szünet

10:40 – 11:00 Dr. Botár István: Székelyföld várai és a tatárjárás

11:00 – 11:20 Dr. Sófalvi András: Karacsonkó vára, a milkói püspökség és a tatárjárás

11:20 – 11:40 Dr. Katona-Kiss Attila: Kun vezéri temetkezés leletei a Temesvidékről – Régészeti és helynévi adatok a Borcsol nemzetség történetéhez

11:40 – 12:00 szünet

12:00 – 12:20 Dr. Kovács Szilvia: A Magyar Királyságból elhurcolt foglyok a Mongol Birodalomban

12:20 – 12:40 Prof. Dr. Zimonyi István: A mongol nyugati hadjárat helye a hódítási hullámokban és stratégiai céljai

12:40 – 13:00 Dr. P. Szabó Sándor: A muhi csata tatár narratívája kínai nyelvű mongol források alapján

13:00 – 13:20 vita

13:20 – 14:20 Ebéd szünet

14:20 – Kiállítások, planetárium / egyéni kirándulás Szentkirályra

Fotódokumentáció - válogatás

Szakmai kirándulások

Szank – Kiskun emlékhely

Tázlár – Árpád-kori kápolna